

Valtioneuvoston EU-sihteeristö	E-KIRJELMÄ	VNEUS2005-00371
---------------------------------------	-------------------	------------------------

VNEUS Salo Mikko

22.04.2005

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

Valmistautuminen Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen; Euroopan parlamentti

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti muistio ”Valmistautuminen Suomen EU-puheenjohtajakauteen; Euroopan parlamentti”. Muistio on käsitelty EU-ministerivaliokunnan kokouksessa 22.4.2005.

EU-asiantuntija

Mikko Salo

LIITTEET 1 sähköinen liite

Asiasanat	puheenjohtajuus, Euroopan parlamentti
Hoitaa	VNEUS
Tiedoksi	EUE, KTM, LVM, MMM, OM, OPM, PLM, SM, STM, TM, TPK, UM, VM, VNK, YM

**VALMISTAUTUMINEN SUOMEN EU-PUHEENJOHTAJUUTEEN;
EUROOPAN PARLAMENTTI**
1) Puheenjohtajamaan (ministerien) velvollisuudet Euroopan parlamentin suuntaan

Puheenjohtajakaudellaan Suomi vastaa neuvoston suhteista Euroopan parlamenttiin (EP). Käytännössä tämä tarkoittaa toisaalta neuvoston ja puheenjohtajan poliittisten kantojen esittämistä parlamentissa ja toisaalta lainsäädäntöyhteistyötä Euroopan parlamentin kanssa.

Ministerien osalta tästä seuraa, että

Suomalainen ministeri edustaa neuvostoa kuukausittain **Euroopan parlamentin täysistunnossa Strasbourgissa ja ns. mini-täysistunnossa Brysselissä**. EP:n täysistuntoesiintymiset työllistävät pj-kaudella erityisesti pääministeriä, ulkoministeriä ja Eurooppa-ministeriä. Useiden puheenjohtajamaiden Eurooppa-ministerillä on ollut yleisvastuu parlamenttisuhteiden hoitamisesta, mukaan lukien täysistuntoesiintymisistä. Aiempien puheenjohtajuuksien pohjalta laadittu tarkempi listaus esiintymisistä liitteenä. Täysistunnoissa pj-maan vastuulla on esittelyiden ja yleisen instituutioiden välisen vuoropuhelun lisäksi aina myös kyselytunti, jossa pj-maan ministeri vastaa parlamentaarikkojen etukäteen esittämiin kysymyksiin ja jatkokysymyksiin.

EP:n valiokunnissa käyvät yleensä kaikki ministerit, useimmiten kaksi kertaa pj-kauden aikana. Ministerit esittelevät pj-kauden painopisteet valiokuntakokouksessa pj-kautensa aluksi¹. Tämän lisäksi ministerit ovat usein myös esitelleet pj-kauden tulokset kauden päätteeksi². Käytännössä kukin ministeri voi kuitenkin harkita, olisiko toinen esiintyminen hyödyllisempää sijoittaa muuhun ajankohtaan, jolloin esiintymisellä voidaan mahdollisesti helpottaa jonkin poliittisen ongelman ratkaisua neuvoston ja parlamentin välillä. Yleisten asiain ja ulkosuhteiden neuvoston osalta käytännöksi on muodostunut, että ministeri käy informoimassa valiokuntaa jokaisen neuvoston kokouksen jälkeen.

Puheenjohtajamaan ministerit ovat parlamentin poliittisen tason tärkein linkki neuvoston päätöksentekoon. Hallituksen ministerien läsnäolo on parlamentille poliittisena toimielimenä välttämätöntä. Ministereiden tulee varautua valmisteltujen puheenvuorojen lisäksi aina myös avoimeen poliittiseen vuoropuheluun. Parlamentissa puhujat käyttävät yleensä pääsääntöisesti omaa äidinkieltään (ml. valiokunnat).

Säännöllisten valiokunta- ja täysistuntoesiintymisten lisäksi puheenjohtajan vastuulla on varsinainen **lainsäädäntöyhteistyö** Euroopan parlamentin kanssa. Jotta tämä sujuisi mahdollisimman hyvin, tulee kunkin ministeriön sitoutua riittävään yhteydenpitoon Euroopan parlamentin kanssa.

¹ Todennäköisimmät päivämäärät ensiesiintymisille: pääministerin/ulkoministerin/Eurooppa-ministerin osalta ke 5.7.2006 täysistunto, muitten osalta 10-14.7. valiokuntaviikko.

² Todennäköisin päivämäärä jälkimmäiselle esiintymiselle; pääministerin/ulkoministerin/Eurooppa-ministerin ke 13.12.2006 täysistunto, muitten osalta valiokuntaviikko 27.11.-1.12. valiokuntaviikko.

Valmisteluvaiheissa yhteispäätösmenettelyssä oleva lainsäädäntöhanke työllistää ensisijaisesti työryhmien puheenjohtajia ja Coreper I –edustajaa. Mikäli sovintoa EP:n kanssa ei löydy ensimmäisessä tai toisessa lukemisessa, asia viedään sovittelumenettelyyn, jolloin puheenjohtajamaan ministerin rooli neuvoston pääneuvottelijana korostuu entisestään. Ministeri toimii tällöin sovittelukomiteassa neuvoston valtuuskunnan puheenjohtajana. Mahdolliset sovitteluun päätyvät lainsäädäntöesitykset tulee pyrkiä ennakoimaan mahdollisimman aikaisin ennen puheenjohtajuutta.

2) Yhteydenpito ja valmentautuminen

Euroopan parlamentin kanssa toimiminen vaatii huolellista valmistautumista. Itse asiaosaamisen lisäksi tämä edellyttää parlamentin toimintatapojen tuntemusta ja suunnitelmallista suhteiden luontia parlamentin avainhenkilöihin.

Henkilökohtaisten yhteyksien osalta pohjatyö tulisi tehdä jo vuoden 2005 aikana. Ministeriöiden tulee kaikilla tasoilla suunnitelmallisesti tavata oman alansa avainhenkilöitä parlamentissa.

Ministeritasolla keskeisiä tahoja ovat:

- oman alan valiokuntien puheenjohtaja(t)
- eri poliittisten ryhmien valiokuntavastaavat (nk. koordinaattori-mepit)
- oman toimialan kannalta keskeisten mietintöjen esittelijät
- keskeiset parlamentin jäsenet erityisesti omasta poliittisesta ryhmästä
- sovitteluista vastaavat varapuhemiehet³.

Horisontaalivastuussa olevien ministerien (pääministerin, ulkoministerin ja Eurooppa-ministerin) osalta korostuvat myös yhteydet parlamentin:

- puhemieheen (Borrell, PES, E) ja
- pääsihteerin (Priestley, PES, UK) sekä
- parlamentin poliittisten ryhmien johtoon
 - o Hans-Gert POETTERING, EPP, D;
 - o Martin SCHULZ, PES, D;
 - o Graham WATSON, ALDE, UK;
 - o Daniel COHN-BENDIT, D/ Monica FRASSONI, I, Vihreät;
 - o Francis WURTZ, GUE-NGL, F.

Virkamiestasolla hyödyllisimpiä kontakteja ovat yllämainittujen ohella parlamentin sihteeristö (valiokuntien vastuuvirkamiehet), poliittisten ryhmien virkamiehet (jotka vastaavat ao. valiokunnista/sektoreista) ja sovittelusihteeristön virkamiehet. Virkamiestasolla kontaktien luominen on erityisen tärkeää tuleville työryhmien puheenjohtajille. Yhteydenpidon tarve koskee lainsäädäntötyöryhmien lisäksi myös mm. ulkosuhteita, joista keskusteltaessa parlamentilla on kasvava rooli. Seurannan ja yhteydenpidon tarve koskee ulkosuhteissa mm. budjetti- ja maakohtaisia kysymyksiä.

³ Alejo VIDAL-QUADRAS ROCA, EPP, E; Antonios TRAKATELLIS, EPP, GR; Dagmar ROTH-BEHRENDT, PES, D

Myös **suomalaiset europarlamentaarikot** tapaavat mielellään suomalaisia ministereitä ja oman valiokuntansa alalla työskenteleviä virkamiehiä. Suomalaiset edustajat ovat tällä vaalikaudella aiempaa kattavammin jäsenenä eri valiokunnissa. Suomalaiset edustajat ovat usein erittäin hyödyllinen kanava parlamenttisuhteissa poliittisten ryhmien jäsenyyksistä riippumatta. Myös suomalaisiin virkamiehiin parlamentin sihteeristössä sekä poliittisissa ryhmissä kannattaa olla aktiivisesti yhteydessä.

Erityisesti valiokuntien puheenjohtajien ja poliittisten ryhmien kanssa yhteydet on syytä luoda mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mieluiten jo vuoden 2005 aikana. Sovitteluasioiden osalta yhteydet kannattaa hoitaa, kun lainsäädäntöhankkeen tarkempi käsittelyvaihe omalla pj-kaudellamme on selvillä.

Yhteydenpidossa parlamenttiin tulee huomioida yksittäisten tilanteiden asettamien vaatimusten ohella neuvoston ja parlamentin välillä aiemmin muotoutuneet yhteistyökäytännöt. Yksittäisten lainsäädäntöesitysten käsittelyä tulee voida edistää joustavasti ja tapauskohtaisesti vakiintuneita käytäntöjä kunnioittaen⁴.

Suomen pysyvä EU-edustusto ja valtioneuvoston EU-sihteeristö tukevat ministeriöitä kontaktiverkon rakentamisessa ja vierailuiden valmisteluissa ja niitä tulisi myös informoida ministeriöiden suunnitelmista. Ministeriöiden tulee laatia kesän 2005 aikana käytännönläheinen suunnitelma parlamenttisuhteidensa hoitamisesta pj-kaudelle ja toimittaa se valtioneuvoston EU-sihteeristölle syyskuun alkuun mennessä. Kaikki tapaamispyynnöt on hyvä hoitaa jo nyt keskitetysti EU-edustuston virkamiesten kautta.

Jatkuvan seurannan ja yhteydenpidon helpottamiseksi EU-edustusto tulee ylläpitämään jatkossa epävirallisia valiokuntakohtaisia taulukoita parlamentin valmistelemista mietinnöistä sekä kaikista yhteystahoista parlamentissa koko valtionhallinnon käyttöön (lisätietoja liite 2).

Osana keskitettyä puheenjohtajakauden valmennusta järjestetään Euroopan parlamenttia koskevaa koulutusta sekä ministereille että virkamiehille. Ministerit tapaavat Euroopan parlamentin pääsihteerin 22.4. Virkamiesten EP -valmennusjakso toteutetaan 17.6.

Marraskuussa 2005 ja tammikuussa 2006 tullaan järjestämään yhteispäätösmenettelyyn liittyvää valmennusta sekä ministereille että virkamiehille. Eri lainsäädäntöaloitteiden käsittelyvaihe Suomen puheenjohtajuuskaudella tarkentunee marraskuun loppuun mennessä. Yhteispäätösmenettelyvalmennus pyritään näin simuloimaan todellisilla lainsäädäntöaloitteilla⁵.

Pj-kaudella tapahtuvaa toimintaa varten laaditaan erillinen EP -käsikirja.

3) Suhteiden hyödyntäminen pj-kauden jälkeen

Suomen puheenjohtajakautta varten luotu kontaktiverkosto palvelee tehokkaasti Suomen EU-tavoitteiden edistämistä myös puheenjohtajuuskauden jälkeen. Euroopan parlamentin asema EU:n päätöksenteossa vahvistuu entisestään EU:n perustuslakisopimuksen voimaantulon myötä,

⁴ Näistä käytännöistä tullaan kertomaan valmennustilaisuuksissa ja keväällä 2006 laadittavassa EP-käsikirjassa. Neuvoston pääsihteeristö auttaa tarvittaessa.

⁵ esim. REACH, tutkimuksen 7. puiteohjelma, palveludirektiivi, III-rautatiepaketti, pakkausjäte, tasa-arvodirektiivi, viisumitietojärjestelmän lainsäädäntöaloitteet jne. (EU-edustuston hyvin alustavia arvioita)

erityisesti lainsäädäntö- ja budjettimenettelyjen osalta. Monet jäsenmaat ovatkin viime vuosina tiivistäneet yhteydenpitoa parlamenttiin ja pyrkineet vaikuttamaan omien kansallisten tavoitteiden huomioimiseksi myös parlamentin käsittelyssä. Myös Suomen on jatkossa panostettava vahvemmin omien kantojensa edistämiseen neuvoston lisäksi myös Euroopan parlamentissa.

Kuten komissionkin kohdalla, on yhteydenpidon Euroopan parlamenttiin oltava osa jokapäiväistä EU-asioiden hoitoa, jolla tuetaan neuvoston kautta tapahtuvaa vaikuttamista.

Parlamentin seurannan tulee olla kattavaa, mutta varsinainen vaikuttamistyö on järkevää kohdistaa neuvostokäsittelyssäkin Suomen kannalta erityisen tärkeiksi katsottuihin lainsäädäntökysymyksiin. Parlamentissa kansalliset kannat on hyödyllistä esittää neuvostoa selvemmin eurooppalaisessa viitekehyksessä. Käytännön vaikutusmahdollisuuksien kannalta lainsäädäntökysymyksissä olisi tärkeä pyrkiä vaikuttamaan parlamenttiin mahdollisimman aikaisin – jo ensimmäisen käsittelyn aikana.

Edellä esitetyn perusteella EU-ministerivaliokunnalle esitetään, että

- 1) *Ministeriöt laativat syyskuun alkuun mennessä oman suunnitelmansa suhteiden hoidosta Euroopan parlamenttiin. Valtioneuvoston EU-sihteeristö ja Suomen pysyvä EU-edustusto antavat tarvittaessa tukea suunnitelman laatimisessa ja kokoavat ministeriöiden suunnitelmien pohjalta yhteenvedon Suomen puheenjohtajakauden yhteyksistä Euroopan parlamenttiin. Tämä yhteenvedo saatetaan EU-ministerivaliokunnalle tiedoksi syyskuussa 2005.*
- 2) *Eurooppa-ministeri Paula Lehtomäellä on yleisvastuu yhteydenpidosta Euroopan parlamenttiin Suomen puheenjohtajakauden aikana siten, että*
 - *hän edustaa neuvostoa täysistunnoissa, mikäli pääministeri, ulkoministeri tai varsinaisesti asiasta vastuullinen ministeri ei osallistu istuntoon, sekä parlamentin kyselytunneilla.*
 - *hän edustaa yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvostoa parlamentin ulkoasianvaliokunnassa, mikäli ulkoministeri ei ole paikalla valiokunnassa.*
 - *hän edustaa neuvostoa unionin toimielinten välisissä neuvotteluissa, ellei jotakuta muuta ministeriä ole erikseen tehtävään nimetty.*
- 3) *Valtioneuvoston EU-sihteeristö ja EU-edustusto koordinoivat yhdessä kaikkien ministeriöiden kanssa puheenjohtajakauden parlamenttisuhteiden hoitoa. Tätä varten EU-asioiden komitean alaisuudessa toimii EP-koordinaattoriryhmä, jossa kaikilla ministeriöillä on edustus.*
- 4) *EU-perusmuistioon/ohjeeseen sisällytetään uutena osana lainsäädäntöasioissa käsittelyä Euroopan parlamentissa kuvaava osa.*

Liitteet:

- Liite 1: Ministereiden esiintymiset Euroopan parlamentissa edellisillä puheenjohtajuuskausilla
- Liite 2: Euroopan parlamentin yhteystietotaulukot ja listatut mietinnöt

Liite 1:

Ministereiden esiintymiset Euroopan parlamentissa edellisillä puheenjohtajuus-kausilla

Luvut ovat suuntaa antavia ja kertovat toteutuneet vierailukerrat **täysistunnoissa** ja valiokunnissa. (HUOM! Ministereitten työnjako vaihtelee puheenjohtajittain)

Ministeri	Puheenjohtajakausi ja vierailukerrat täysistunnossa ja valiokunnissa (suluissa sijaisjärjestely)			
	Tanska, syksy 2002	Kreikka, kevät 2003	Italia, syksy 2003	Irlanti, kevät 2004 (EP-vaalit = lyhyt istunto-kausi)
pääministeri	3 0	3 0	3 0	2 2
ulkoministeri	1 0	2 3	3 3	1 1
Eurooppa- ministeri	8 6	7 2	8 2	8 3
oikeusministeri	0 3	2 3	0 3	1 2
sisäasiainministeri	Eurooppa- ministeri hoiti	0 1	0 2	0 1
alue- ja kuntaministeri	Eurooppa- ministeri hoiti	0 1	0 1	0 1
puolustusministeri	0 0	0 1	0 1	0 0
valtiovarainministeri	3 2	0 1	3 2	0 2
opetusministeri	0 2	0 1	0 1	0 1
kulttuuriministeri	0 2	0 1	0 2	0 2
maatalousministeri	1 2	1 2	0 1	0 1
liikenneministeri	0 2	0 3	1 2	0 1
kauppa- ja teollisuusministeri	1 3	0 1	1 3	0 1
sosiaali- ja terveysministeri	0 3	1 2	0 2	0 1
työministeri	1 2	0 1	0 3	0 1
ympäristöministeri	0 2	0 1	0 1	0 1

Liite 2

Euroopan parlamentin yhteystietotaulukot ja listatut mietinnöt

EU-edustuston virkamiehet ovat työnjakojensa mukaisesti koonneet Euroopan parlamentin

- valiokuntien yhteystietotaulukoita sekä listanneet käsittelyyn
- tulevia mietintöjä parlamenttiseurannan helpottamiseksi

Yhteystietotaulukoista löytyvät tiedot parlamentin jäsenistä ja heidän tehtävistään ao. valiokunnassa sekä tiedot ao. valiokunnasta vastuussa olevista virkamiehistä.

Mietintölistauksista löytyvät tiedot käsittelyyn tulevista mietinnöistä sisältäen mm. tiedot mietinnön laatijoista, mietinnön käsittelystä vastuussa olevista virkamiehistä sekä käsittelyaikataulusta sikäli kun ennakoitavissa. Hyvä linkki Euroopan parlamentin lainsäädäntötyön seurantaan löytyy myös osoitteesta <http://www.europarl.eu.int/oeil/>.

Yhteys- ja mietintötietojen on tarkoitus toimia epävirallisina käytännön työvälineinä sekä Helsingissä että Brysselissä. Tietoja voi pyytää keskitetysti EU-edustuston parlamenttiasioita hoitavalta sihteeriltä (**Leena Paldanius-Reis, leena.paldanius-reis@formin.fi**). EUE:ssa tiedot on tallennettu yhteisiin kansioihin, josta ne ovat kaikkien EU- edustuston virkamiesten ja sihteerien käytössä.

Pysyvät valiokunnat Euroopan parlamentissa:

AFCO	Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta
AFET	Ulkoasiainvaliokunta
- DROI	Ihmisoikeuksien alivaliokunta
- SEDE	Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunta
AGRI	Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta
BUDG	Budjettivaliokunta
CONT	Talousarvion valvontavalioikunta
CULT	Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta
DEVE	Kehitysyhteistyövaliokunta
ECON	Talous- ja raha-asioiden valiokunta
EMPL	Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
ENVI	Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta
FEMM	Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta
IMCO	Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavalioikunta
INTA	Kansainvälisen kaupan valiokunta
ITRE	Teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunta
JURI	Oikeudellisten asioiden valiokunta
LIBE	Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta
PECH	Kalatalousvaliokunta
PETI	Vetoomusvaliokunta
REGI	Aluekehitysvaliokunta
TRAN	Liikenne- ja matkailuvaliokunta